

PEDAGOGIKA ILIMLERI

AMALIY DARS JARAYONIDA SAMARALI TA'LIM STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH

M.A.Amanbayev – dotsent v.v.b.

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: reflektiv amaliyot, samarali ta'lim strategiyalari, inklyuziv muhit, interaktiv texnologiyalar, Sokratik usul, keys tadqiqotlari, viktorina, konstruktiv fikr-mulohazalar, tanlov kengashlari, muloqot ko'nikmalari, faol ta'lim texnikasi, differentsiallashtirilgan ko'rsatma.

Ключевые слова: рефлексивная практика, эффективные стратегии обучения, инклюзивная среда, интерактивные технологии, метод Сократа, тематические исследования, викторины, конструктивная обратная связь, отборочные комиссии, коммуникативные навыки, методы активного обучения, дифференцированное обучение.

Key words: reflective practice, effective learning strategies, inclusive environment, interactive technologies, Socratic method, case studies, quizzes, constructive feedback, selection boards, communication skills, active learning techniques, differentiated learning instruction.

Pedagogning roli faqat ma'lumotni yetkazishdan tashqariga chiqadi; u turli ta'lim metodologiyalari orqali o'rganishni samarali osonlashtirish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Amaliy mashg'ulotlar, xoh fan laboratoriyalarida, xoh san'at studiyalarida, xoh kasbiy ta'lim markazlarida yoki jismoniy tarbiya muassasalarida bo'lsin, o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy tajribaga aylantirish olishini ta'minlash uchun noyob ko'nikmalar to'plamini talab qiladi. Ushbu maqola samarali amaliy mashg'ulotlar o'tkazish uchun pedagog ega bo'lishi kerak bo'lgan asosiy ko'nikmalarni o'rganadi.

Sinfda talabalar bilan ishlash foydali va qiyin ishdir. Bugungi ta'lim muhitining dinamik tabiati o'qituvchilardan turli xil ta'lim uslublari, imtiyozlari va kelib chiqishiga moslashishni talab qiladi. Qiziqarli o'quv muhitini yaratish uchun o'qituvchilar faol ishtirok etish, tanqidiy fikrlash va hamkorlikka yordam beradigan turli strategiyalarni amalga oshirishlari mumkin. Bu yerda biz dars davomida talabalar bilan ishlashning samarali usullarini o'rganamiz.

1-rasm. Pedagogning amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishdagi asosiy ko'nikmalari

1. Mavzu bo'yicha bilim va tajriba

Mavzuni chuqur anglash har qanday pedagog uchun, ayniqsa, tushunchalar to'g'ri qo'llanilishi kerak bo'lgan amaliy mashg'ulotlarda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar nafaqat o'zlarining ilmiy mazmuniga ega bo'lishlari, balki amaliy tajribaga ham ega bo'lishlari kerak. Ushbu tajriba samarali o'qitish va o'quvchilar duch kelishi mumkin bo'lgan umumiy muammolarni oldindan ko'ra bilish imkonini beradi, bu ularga o'z vaqtida yordam va yo'l-yo'riq ko'rsatish imkonini beradi.

2. Rejalashtirish va tashkil etish

Samarali amaliy mashg'ulotlar puxta rejalashtirish va tashkillashtirishni talab qiladi. Pedagoglar o'quv maqsad-

lari, talab qilinadigan materiallar, protseduralar va baholash usullarini belgilaydigan dars rejalari ishlab chiqishlari kerak. Bunday tayyorgarlik darajasi nafaqat darsning muammosiz o'tishini ta'minlabgina qolmay, balki vaqtni samarali boshqarishga yordam beradi, bu esa o'quvchilarga amaliy izlanish va tajriba o'tkazish uchun yetarli imkoniyat yaratadi.

3. Muloqot ko'nikmalari

Amaliy mashg'ulotlarda aniq muloqot juda muhimdir, bu yerda ko'rsatmalar ko'pincha murakkab bo'lishi mumkin. Pedagoglar maqsad va tushunchalarni o'quvchilar tushunadigan, savollarni rag'batlantiradigan va muhokamani rag'batlantiradigan tarzda yetkazishlari kerak. Bu ko'nikma, shuningdek, konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish va o'quvchilarni qiyinchiliklarga yo'naltirish, ular bajarayotgan vazifalarning asosiy tamoyillarini tushunishlarini ta'minlashni o'z ichiga oladi.

4. Osonlashtirish va moslashish

Muvaffaqiyatli pedagog shunchaki ma'ruza o'qishdan ko'ra talabalarga yo'l-yo'riq ko'rsatuvchi vositachi sifatida harakat qilishi kerak. Bu o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qanoatlantirish uchun moslashishni talab qiladi, chunki odamlar turli darajadagi oldingi bilimlarga va turli xil o'rganish uslublarga ega bo'lishi mumkin. Samarali o'qituvchilar o'z usullarini tezda sozlashlari, talabalarning so'rovlariga javob berishlari va sinf dinamikasi asosida o'qitish tezligini o'zgartirishlari mumkin.

5. Hamkorlikni rag'batlantirish

Amaliy mashg'ulotlar ko'pincha hamkorlikda o'rganishga yordam beradi, bu yerda talabalar muammolarni hal qilish, tushunchalar almashish va o'quv jarayonlarida bir-birlarini qo'llab-quvvatlash uchun birgalikda ishlashlari mumkin. Pedagoglar hamkorlikni rag'batlantiradigan muhitni yaratishi, talabalarga samarali muloqot qilish va jamoa bo'lib ishlashni o'rgatishlari kerak. Bu nafaqat o'rganish tajribasini oshiradi, balki muhim ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi.

6. Xavfsizlik va xavflarni boshqarish

Amaliy mashg'ulotlarda, ayniqsa jismoniy faoliyat yoki potentsial xavfli materiallardan foydalanish bilan bog'liq bo'lgan mashg'ulotlarda xavfsiz o'quv muhitini ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Pedagoglar xavfsizlik protokollari va xavflarni boshqarish strategiyalari haqida yaxshi ma'lumotga ega bo'lishlari kerak. Bu talabalarni xavfsizlik amaliyotlari haqida o'rgatish, faoliyatni yaqindan nazorat qilish va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda vaziyatlarni bartaraf etishga tayyor bo'lishni o'z ichiga oladi.

7. Baholash

Amaliy darsda talabalarning tushunish va ko'nikmalarini baholash qiyin bo'lishi mumkin, chunki an'anaviy test usullari qo'llanilmasligi mumkin. Pedagoglar turli baholash strategiyalarini ishlab chiqishlari kerak, ular kuzatuv baholashlari, tengdoshlarning baholashlari va aks ettirish amaliyotlarini o'z ichiga olishi mumkin. Bunday baholashlar o'quvchilarning yutuqlarini aniqlashga, mazmunli fikr-mulohazalarni taqdim etishga va kelajakdagi ko'rsatmalarga rahbarlik qilishga yordam beradi.

8. Reflektiv amaliyot

Samarali pedagogika doimiy fikrlash va takomillashtirish jarayonini o'z ichiga oladi. Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazgandan so'ng, o'qituvchilar ularning samaradorligini baholashlari kerak - nima yaxshi ishladi, nima ishlamadi va qanday qilib yaxshilash mumkin. Uzlaksiz kasbiy rivojlanish, tengdoshlarning fikr-mulohazalarini izlash va o'z-o'zini aks ettirish bu jarayonning muhim tarkibiy qismlari bo'lib, o'qituvchilarga vaqt o'tishi bilan o'z amaliyotlarini takomillashtirish imkonini beradi.

Dars davomida talabalarni jalb qilish: Samarali ta'lim strategiyalari quydagilar:

1. Inklyuziv muhit yaratish

Inklyuziv muhitni yaratish samarali o'qitish uchun asosdir. Turli xillikni qadrlaydigan va barcha talabalarni qatnashishga undaydigan sinf madaniyatini o'rnatish juda muhimdir. O'qituvchilar bunga erishishlari mumkin:

- Ochiqlikni rag'batlantirish: Talabalar o'z fikrlari va savollarini hukm qilishdan qo'rqmasdan ifoda etishlari mumkin bo'lgan samimiy muhitni yaratish.

- Farqlarni hurmat qilish: O'quvchilarning turli kelib chiqishini tan oling va nishonlang, mazmunni o'zaro bog'lash uchun ko'p madaniyatli qarashlarni darslarga integratsiya qiling.

- O'zaro munosabatlarni o'rnatish: O'quvchilaringiz bilan individual tanishishga vaqt ajrating. O'zaro munosabatlarni o'rnatish to'siqlarni yengib o'tishga va ishonchni o'rnatishga yordam beradi.

2. Faol ta'lim texnikasi

Faol ta'lim o'quvchilarni ma'lumotni passiv qabul qilishdan ko'ra faol ravishda o'quv jarayoniga jalb qilishni o'z ichiga oladi. Turli xil texnikalar buni osonlashtirishi mumkin:

- Guruhda ishlash va hamkorlik: Talabalarni kichik guruhlarda loyihalar, munozaralar yoki muammoni hal qilish vazifalari ustida ishlashga undash. Bu nafaqat ijtimoiy ko'nikmalarni oshiradi, balki talabalarga bir-birining nuqtai nazaridan o'rganish imkonini beradi.

- O'ylab ko'ring-juftlash-baham ko'ring: Savol qo'ying, o'quvchilarga alohida o'ylash uchun vaqt bering, so'ngra kattaroq guruh bilan baham ko'rishdan oldin o'z fikrlarini hamkori bilan muhokama qiling. Bu usul barcha talabalarining ishtirokini ta'minlaydi.

- Interaktiv texnologiyalar: Talabalarni real vaqt rejimida jalb qilish va ularning tushunchalari bo'yicha tezkor fikr-mulohazalarni yig'ish uchun so'rovlar, viktorinalar va hamkorlik platformalari (masalan, Google Classroom, Padlet) kabi vositalardan foydalaning.

3. Tanqidiy fikrlashni rag'batlantirish

Tanqidiy fikrlash talabalarni sinfdan tashqaridagi dunyoning murakkabligiga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar tanqidiy fikrlashni rag'batlantirishlari mumkin:

- Sokratik usul: Munozara va tanqidiy tahlilni rag'batlantiradigan ochiq savollardan foydalaning. Talabalardan o'z mulohazalarini asoslab berishlarini va taxminlariga qarshi chiqishlarini so'rang.

- Keys tadqiqotlari va real dunyo muammolari: talabalardan real dunyo stsenariylarini tahlil qilish va yechimlarni taklif qilishni talab qiladigan mavzuga tegishli amaliy tadqiqotlarni birlashtirish.

- Munozaralar va rol o'ynash: O'quvchilarga turli nuqtayi nazarlarni o'rganish va fikr yuritish ko'nikmalarini

rivojlantirish imkonini beradigan tegishli mavzular bo'yicha bahslar yoki rolli o'yin mashqlarini tashkil qiling.

4. Differentsiallashtirilgan ko'rsatma

Talabalarining turli xil qobiliyatlari va o'rganish imtiyozlariga ega ekanligini tan olish har bir kishining ishtirok etishini ta'minlash uchun juda muhimdir. Differentsial ta'lim ushbu farqlarni hisobga olish uchun o'qitish usullarini tiklaydi:

- Har xil tarkibni yetkazib berish: Turli xil o'rganish uslublarini qanoatlantirish uchun ma'ruzalar, videolar, amaliy mashg'ulotlar va o'qish materiallarini o'z ichiga olgan bir nechta o'qitish usullaridan foydalaning.

- Moslashuvchan guruhlash: o'sishni rag'batlantiradigan differensial muammolarni hal qilish imkonini beradigan, o'quvchilarni o'zlarining mahorat darajalari yoki muayyan vazifalarga qiziqishlari asosida guruhlang.

- Tanlov kengashlari: Talabalarga topshiriqlar yoki loyihalar uchun variantlarni taqdim eting, bu ularning qiziqishlari va kuchli tomonlariga mos keladigan vazifalarni tanlash imkonini beradi.

5. Konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish

Qayta aloqa o'quv jarayonida hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'z vaqtida va konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish talabalarga ularning taraqqiyoti va yaxshilanishi kerak bo'lgan sohalarini tushunishga yordam beradi:

- Doimiy ro'yxatdan o'tish: tushunishni o'lchash va kerak bo'lganda ko'rsatmalarni sozlash uchun dars davomida norasmiy baholash yoki tezkor ro'yxatdan o'tish.

- Ijobiy mustahkamlash: Talabalarining ishonchi va motivatsiyasini oshirishga qaratilgan sa'y-harakatlari va yutuqlarini e'tirof eting.

- O'z-o'zini boshqariladigan baholash: O'quvchilarni o'z ta'lim yo'llaridan xabardor bo'lishlariga yordam beruvchi reflektiv amaliyotlar orqali o'z ishlarini baholashga o'rgating.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda pedagogning roli ko'p qirrali bo'lib, samarali o'qitish va o'rganish imkonini beradigan o'ziga xos mahorat uyg'unligini talab qiladi. Mavzu bo'yicha bilimlarni o'zlashtirish, puxta rejalashtirish, samarali muloqot qilish va hamkorlik va xavfsiz ta'lim muhitini yaratish orqali o'qituvchilar o'z talabalari uchun ta'lim tajribasini oshirishlari mumkin. Pedagoglar ushbu ko'nikmalarni rivojlantirish va takomillashtirish jarayonida o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llashga tayyor bo'lgan qobiliyatli, ishonchli o'quvchilarni shakllantirishga katta hissa qo'shadilar. Amaliy mashg'ulotlarni puxta o'ylash orqali pedagoglar nafaqat bilim beradi, balki ishtiyoq va qiziqishni uyg'otadi - umrbod ta'lim uchun zarur bo'lgan fazilatlarni mujasamlashtiradi.

Dars davomida talabalar bilan ishlash maqsadlilik, ijodkorlik va rahm-shafqatni talab qiladigan murakkab jarayondir. Inklyuziv muhitni yaratish, faol o'rganishni rag'batlantirish, tanqidiy fikrlashni rag'batlantirish, ta'limni farqlash va konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etish orqali o'qituvchilar qiziqarli va qo'llab-quvvatlovchi sinf muhitini yaratishi mumkin. Talabalar o'zlarini qadrli va faol ishtirok etishlarini his qilsalar, ularning ta'lim tajribasi yaxshilanadi, bu umrbod ta'lim va shaxsiy o'sish uchun zamin yaratadi. Oxir oqibat, maqsad talabalarga nafaqat bilim olish, balki tanqidiy fikrlash, samarali hamkorlik qilish va o'z ehtiroslarini ishonch bilan davom ettirishga imkon berishdir.

Adabiyotlar

1. Atayeva N., Rasulov F., Hasanov S. Umumiy pedagogika o'quv qo'llanma. -Toshkent: 2011.

2. Ziyamuxammedov B. Pedagogika. -T.: 2000.

REZYUME. Maqolada pedagoglar samarali ta'lim strategiyalardan foydalanib, ko'nikmalarni rivojlantirish va takomillashtirish jarayonida o'z bilimlarini real vaziyatlarda qo'llashga tayyor bo'lgan qobiliyatli, ishonchli o'quvchilarni shakllantirishga katta hissa qo'shadilar. Amaliy mashg'ulotlarni puxta o'ylash orqali pedagoglar nafaqat bilim beradi, balki ishtiyoq va qiziqishni uyg'otadi.

РЕЗЮМЕ. В статье педагоги вносят большой вклад в формирование способных, уверенных в себе учащихся, готовых применять свои знания в реальных ситуациях в процессе развития и совершенствования навыков, используя эффективные образовательные стратегии. Тщательно продумывая практическую деятельность, педагоги не только передают знания, но и вызывают энтузиазм и интерес.

SUMMARY. In the article, pedagogues make a great contribution to the formation of capable, confident students who are ready to apply their knowledge in real situations in the process of developing and improving skills using effective educational strategies. By carefully considering practical activities, educators not only impart knowledge, but also arouse enthusiasm and interest.

MUZÍKA SABAĞÍNDÁ «VENA KLASSIK MEKTEBINÍŇ WÁKILLERÍ» TEMASÍN OQÍTÍWDA INTERAKTIV METODLARDAN PAYDALANÍW

G.J.Axetova – oqıtıwshı

Ajiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı

Tayanch so‘zlar: interaktiv metodlar, musiqa, sinkveyn, konseptual jadval, tog‘ri-notog‘ri uslubları.

Ключевые слова: интерактивные методы, музыка, методы синквейн, концептуальная таблица, правильный-неправильный стили.

Key words: interactive methods, music, methods syncwine, conceptual table, right-wrong styles.

Búgingi kúnde rawajlangan mámleketlerde oqıwshılardıń oqıw hám dóretiwshilik iskerligin asırıwshı, tálim-tárbiya procesiniń jetiskenligine kepillik beriwshi zamanagóy pedagogikalıq texnologiyalardı qollanıw barısında úlken tájiriye toplanǵan bolıp, bul tájiriye tiykarın interaktiv metodlar quraydı [1:3].

Interaktiv metod - oqıtıwshı menen oqıwshılardıń, oqıwshı menen oqıwshılardıń óz-ara birgelikte háreketleniwine tiykarlangan metod bolıp tabıladı. Oqıtıwshı interaktiv usılların tańlawda tálim maqseti, tálim alıwshılardıń sanı hám imkaniyatları, oqıw ornınıń oqıw - támiynatınıń jaǵdayı, tálimniń úziksizligi, oqıtıwshınıń pedagogikalıq sheberligi hám taǵı basqalar itibarǵa alınadı [2:9].

Bul maqalada ulıwma bilim beriw mekteplerinde 7-klasta muzika sabaǵında «Vena klassik mektebinin wákılleri» menen tanıstırıwda interaktiv metodlardan paydalanıw boyınsha metodikalıq kórsetpelerdi usınamız.

Vena klassik mektebinin kórnekli wákılleri. XVIII ásiridin ekinshi yarımında Avstraliyanın paytaxtı Vena qalasında muzika mádeniyatı tez pát penen rawajlana basladı. Aǵartıwshılıq ásiriniń ideyalari ústin bul turmısın qalada avstriya, nemec, venger, italyan, slavyan hám basqa xalıqlardıń tatıw ómirin kóriw hám de olardıń milliy namaların tıńlaw múmkin edi. Mine usı namalar birligine tiykarlangan halda XVIII ásiridin sońǵı sheregine kelip, Venada muzika dóretiwshileri-kompozitorlarınń ózine say mektebi júzege kelgen edi. Tariyxta «Vena klassik mektebi» atı menen belgili bolǵan bul dóretiwshilik mektebi dástúrleri dáslep Yozef Gaydn (1732-1809) hám Wolfgang Amadey Mocart (1756-1791) muzika shıǵarmalarında payda bolıp, keyinirek olardıń jas zamanası Lyudvig van Betxoven (1770-1827) tárepinen dawam etilgen edi.

Usı mekteptin kórnekli wákılleri jáhán muzika mádeniyatın sonata, kvartet, simfoniya sıyaqlı iri saz muzika shıǵarmaları menen bayıtıwǵa miyassar boldı.

Vena klassik mektebi kompozitorları dóretiwshiliginde simfoniya janrınıń klassik forması da úzil-kesil qalıplesti hám rawajlandı. Usıǵan baylanıslı bul türdegi simfoniya 4 bólimnen ibarat shıǵarma bolıp, onıń dáslepki bólimi tez tempte, ekinshi bólimi áste hám awır, úshinshisi bolsa oyın xarakterinde hám aqırında juwmaqlawshı tórtinshi bólim yoshlı final türinde jańraǵan. Ádette bunday simfonik shıǵarmalardı usıǵan qanıgelesken simfonik orkestr atqaradı.

Vena klassik mektebi kórnekli wákıllerinen I.Gaydn júzden artıq, V.Mocart 41, L.Betxoven bolsa 9 simfonik shıǵarmaların dóretken. Sonday-aq, opera kórkem ónerin de mazmunlı shıǵarmalar menen bayıtıwǵa hám usı tiykarda onı rawajlandırıwǵa óz úlesin qosqan. Oǵan V.A.Mocartın «Figaronıń úyleniwı», «Sıyqırılı nay», «Don Juwan», L.Betxovennin «Fidelio» operaları ayqın dálil boladı [3:91].

Sinkveyn usılı. Sinkveyn haqqında qısqaşa maǵlıwmat: -Sinkveyn bes qatarlı taqmaq degendi ańlatadı. Tema boyınsha alıńǵan bilimdi qısqaşa rezyume beriw qábiletinde oqıwshılarda túsiniq payda etiwde járdem etedi. Sinkveyn materialdı, maǵlıwmattı qısqa pikirlerde sintezlewdi talap etetuǵın taqmaq. Sinkveyndi jazıwǵa qoyılatuǵın qaǵıydalar.

1. Birinshi qatarda tema bir atlıq sóz járdeminde sáwlelenedi.

2. Ekinshi qatarda temanı eki kelbetlik sózdin járdeminde sáwleleniw.

3. Úshinshi qatarda berilgen tema kóleminde háreketi úsh sóz arqalı sáwlelendiriw.

4. Tórtinshi qatarda temaǵa qatnasın bildiretuǵın tórt sózden ibarat bolǵan gápti keltiriw kerek.

5. Besinshi qatarda temanın mazmunın ashatuǵın bir sózden ibarat bolǵan birinshi atlıq sózdin sinonimin keltiriw kerek [4:354].

«Sinkveyn» usılı

Qalay islew kerek ?

Atama (áddetde atlıq sóz) _____

Sáwleleniw (áddetde kelbetlik eki sóz) _____

Háreket (áddetde feyil úsh sóz) _____

Seziw (frazı) _____

Tiykardı qaytalaw _____

«Sinkveyn» usılı boyısha tapsırma: Mocartqa sinkveyn dúziń.

Motsart.

Talanlı, intalı.

Yoshlandıradı, zawiqlandıradı, ózine tartadı.

Ol muzikalıq eń jaqsı ǵáziyelerdin jaratıwshısı bolıp tabıladı.

Kompozitor.

Duris – naduris usılı. Oqıtıwshı ótilgen tema boyınsha belgili bir mazmunǵa iye bolǵan qısqaşa sóz dizbegin tayarlaydı hám onı oqıwshılardıǵa usınadı. Usınıs etilgen sóz dizbeklerinen oqıwshılar tek durısın tańlaydı. Úy wazıypasın tekseriwde yamasa ótilgen materialdı tákirarlawda júdá effektli usıl bolıp esaplanadı.

«Duris-naduris» usılı boyısha tapsırma:

1. Lyudvig Van Betxoven Germaniyadaǵı Reyn dáryasınıń boyında jaylasqan Bonn qalasında 1770-jılı dúnyaǵa kelgen.

2. Ol óz dáwirindegi eń ataqlı pianist hám polyak klassik muzikasınıń negizin salǵan kompozitor boldı.

3. Ol 3 jasınan baslap muzıkaǵa qızıǵıp apası Annanın klavesinde shertken muzıkaların bir esitkennen qátesiz shertip bere alar edi.

4. 1778-jılı ákesi 8 jasar Lyudvigti birinshi márte koncertke shıǵaradı.

5. Betxoven: 2 koncert, fortepiano ushın: 4 pesa, 3 sonata, 4 ballada, 76 polonez, 60 mazurka, 17 vals, 27 etyud jazıp qaldırǵan.

6. Betxoven kesellikke shalınıp, qulaǵı esitpey qaladı. Sol jaǵdayda da muzika jazıwın toqtatpay, kóp sandaǵı sonatalar, piesalar, simfoniylar, oratoriya hám «Fidelio» operasını jazıp qaldırdı.

7. 8 jaslı Mocartın shıǵarmaları Parijde kitap bolıp shıǵadı. Ol 12 jasında óziniń birinshi operasını jazadı.

8. Italiyanın ataqlı kompozitori Dj.Verdi Betxovenge kompozitorlıqtan sabaq beredi. Oqıwshı sońında sınavdan tabıslı ótip, 14 jasar Betxoven London akademiyasınıń húrmetli aǵzası diplomın aladı.

9. Betxoven áwladlarǵa «Figaronıń úyleniwı», «Sıyqırılı fleyta» operaların, kóp sanlı simfoniya, fortepiano ushın shıǵarmalar, sonata, koncertler, xor ushın shıǵarmalar qaldırdı.